

GIULIA CAMINITO

ΤΟ ΝΕΡΟ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΤΕ ΓΛΥΚΟ

μετάφραση από τα ιταλικά
Δήμητρα Δότση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Σπίτι είναι όπου βρίσκεται η καρδιά σου	15
2. Η βυθισμένη φάτνη	37
3. Κακοί είναι οι άνθρωποι που δεν έχουν νιώσει πόνο	55
4. Ο κόσμος είναι μια παγωμένη πισίνα	81
5. Μελόλογος	113
6. Το καλοκαίρι πεθαίνω λίγο	151
7. Το σπίτι αυτό είναι σκέτη καταστροφή	183
8. Τι γεύση έχει το νερό της λίμνης;	217
9. Ό,τι είναι απαγορευμένο για τους ανηλίκους	247
10. Η πυρκαγιά	283
11. Το φεγγάρι έχει πέσει απόψε	317
12. Η γεύση της βενζίνης	347
Η λίμνη είναι μια λέξη μαγική	377
<i>Σημείωμα από τη συγγραφέα . . . . .</i>	<i>385</i>

Όλες οι ζωές ξεκινούν με μια γυναίκα, έτσι ξεκινά και η δική μου, με μια κοκκινομάλλα που μπαίνει σ' ένα δωμάτιο και φοράει λινό ταγέρ, το έβγαλε από την ντουλάπα ειδικά για την περίπτωση, αγορασμένο από κάποιον πάγκο στο παζάρι της Πόρτα Πορτέζε, τον καλό πάγκο με τα επώνυμα εκπτωτικά ρούχα, όχι από εκείνα τα φτηνιάρικα, από τα άλλα με το καρτελάκι: ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΙΜΕΣ.

Η γυναίκα αυτή με τα καστανοπράσινα μάτια είναι η μητέρα μου, κρατάει σφιχτά στο αριστερό της χέρι έναν μαύρο δερμάτινο χαρτοφύλακα, έχει χτενίσει μόνη της τα μαλλιά της με ρόλεϊ και λακ, έχει κρεπάρει τη φράντζα της με τη χτένα, φοράει γόβες με χοντρό τακούνι, μπαίνει μέσα και το δωμάτιο μικραίνει.

Στα γραφεία κάθονται διάφοροι υπάλληλοι, η μητέρα μου πέρασε τρεις ώρες στη γωνιά του μεγάρου, με τον χαρτοφύλακα σφιχτά στο στήθος της, και όταν τα αφηγείται όλα αυτά, λέει ότι της είχαν κοπεί τα πόδια και το στόμα της είχε στεγνώσει.

Πλησιάζει κουνιστή και λυγιστή, μα πρώτα καταφτάνει το άρωμα με το οποίο φρόντισε να καλύψει τη μυρωδιά από τις

φακές που είχε μαγειρέψει για μεσημεριανό, και λέει: «Έχω έρθει για την κυρία Ράνι, έχουμε ραντεβού».

Είχε επαναλάβει αυτή τη φράση στον καθρέφτη, στο τραμ, στο ασανσέρ και στη γωνία: Έχουμε ραντεβού. Με γλυκό ύφος, χαρωπό, αποφασιστικό, ψιθυριστά, σαν κάτι το απολύτως φυσικό, και τώρα το λέει σε μια δεσποινίδα χωρίς βέρα και με τα μαλλιά πιασμένα στον αυχένα, που την περιεργάζεται και βλέπει το κάπως τσαλακωμένο λινό ταγέρ της και τη φαγωμένη δερμάτινη λαβή του χαρτοφύλακα.

Η δεσποινίς κοιτάζει ένα ημερολόγιο που έχει μπροστά της: «Πώς λέγεστε;»

«Αντόνια Κολόμπο», λέει η μητέρα μου.

Η δεσποινίς τσεκάρει το ημερολόγιο με τα ραντεβού της κυρίας Ράνι, τα διατρέχει γρήγορα γρήγορα με το δάχτυλό της και ψάχνει αυτή την Κολόμπο, αλλά δεν τη βρίσκει.

«Δεν βλέπω το όνομά σας, κυρία μου».

Η μητέρα μου κάνει έναν μορφασμό, τον έχει σκεφτεί και ξανασκεφτεί, είχε αναρωτηθεί τι έκφραση θα έπαιρνε εκείνη ακριβώς τη στιγμή, έπρεπε να λογαριάσει κάθε ενδεχόμενο, να φανταστεί με κάθε λεπτομέρεια τι θα γινόταν και ο μορφασμός της βγήκε αυθόρμητος, σαν μιας απασχολημένης γυναίκας, εκνευρισμένης από την ανεπάρκεια κάποιων άλλων, από την αργοπορία.

«Κοιτάξτε να δείτε, έχω κλείσει ραντεβού εδώ και μία εβδομάδα, είμαι δικηγόρος και η κυρία Ράνι με είχε διαβεβαιώσει ότι θα ερχόταν σήμερα, έχουμε καθυστερήσει πολύ με την κοινοποίηση των δικαστικών πράξεων», λέει η μητέρα μου. Η έκφρασή της είναι ξινισμένη και η δυσaráσκειά της πραγματική, όπως πραγματικά είναι και τα στενά της παπούτσια και οι ψηλοί ιδρωμένοι άντρες στο τραμ.

Οι δύο γυναίκες ανταλλάσσουν μερικές κουβέντες και η Αντόνια Κολόμπο επιμένει βέβαιη ότι αυτό είναι το σωστό, να μείνει εκεί και να μην το κουνήσει ρούπι.

Η δεσποινίς πείθεται, η κοκκινομάλλα δείχνει σίγουρη γ' αυτά που λέει και στο γραφείο ουδείς έχει σηκώσει το βλέμμα του από τα χαρτιά του, μιας και η συζήτηση δεν έχει ανάψει ακόμα.

Κι έτσι η δεσποινίς ανοίγει την πόρτα όπου δεσπόζει η ταμπέλα ΒΙΤΟΡΙΑ ΡΑΝΙ και η μητέρα μου τη διασχίζει, είναι το κατώφλι του μέλλοντός της. Βλέπει μια τρίτη γυναίκα που φοράει μαύρο ταγέρ με πράσινα πουά και περιμένει μέχρι να κλείσει η πόρτα πίσω της.

Η μητέρα μου και η κυρία Ράνι κοιτάζονται, η δεύτερη έχει ακουμπισμένα τα χέρια της σ' ένα συρτάρι που κλείνει εγκαίρως, και πίσω της είναι μια βιβλιοθήκη φορτωμένη με νομικά έγγραφα, η μητέρα μου ξέρει πως δεν μπορεί να έχει ποτέ της τόσα χαρτιά, γιατί το χαρτί πιάνει χώρο και κοστίζει.

«Ποια είστε;» τη ρωτάει η κυρία Ράνι και κάθεται σταυροπόδι.

«Αντόνια Κολόμπο», αποκρίνεται η μητέρα μου και προσθέτει: «Δεν γνωριζόμαστε ούτε και έχουμε ραντεβού».

Μια πηχτή σιωπή απλώνεται για μερικά δευτερόλεπτα, μέχρι να πάρει τον λόγο η Αντόνια.

«Μπορεί να μη γνωριζόμαστε προσωπικά, όμως πάνω στο γραφείο σας έχετε τον φάκελό μου με την αίτηση παραχώρησης κατοικίας, είμαι σίγουρη ότι είναι σ' εκείνο τον σωρό, κάπου εκεί ανάμεσα είμαι κι εγώ, μένω στην οδό Μοτερότο 63, ή μάλλον δεν μένω γιατί ακόμη δεν έχω κανένα σπίτι στο όνομά μου, ζούμε σε είκοσι τετραγωνικά, σ' ένα ημιυπόγειο, οι λογαριασμοί δεν έρχονται στο όνομά μου, πληρώνω πρόστιμο

επειδή έχω κάνει κατάληψη, λέει, ενώ εγώ έχω πληρώσει προκαταβολικά τα χρήματα για να μπορώ να μένω εκεί, θέλω μόνο να είμαι νόμιμη, πάνε πέντε χρόνια πα».

Η Βιτόρια Ράνι πετάγεται από την καρέκλα της, αποδεικνύοντας ότι δεν είναι και τόσο ψηλή, βγάζει τα στρογγυλά ταρταρούγα γυαλιά από το πρόσωπό της, τα πετάει στο γραφείο της με οργή και φωνάζει στη μητέρα μου να φύγει.

«Έχω περάσει ξανά από τα γραφεία σας, όλα σας τα γραφεία, σας έφερα τα έγγραφα που μου ζητήσατε, παντρεύτηκα τον άντρα με τον οποίο συζούσα, τον έβαλα να υιοθετήσει το παιδί μου, έμεινα έγκυος, έφτιαξα οικογένεια και τώρα πληρώ όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις», λέει η μητέρα μου.

Η Ράνι αρχίζει να πατάει διάφορους αριθμούς στο τηλέφωνο κι ύστερα πετάει το ακουστικό, απειλεί ότι θα καλέσει την αστυνομία, λέει στη μητέρα μου ότι πρέπει να φύγει αμέσως, πώς τόλμησε να μπει μέσα με τόσο επιτήδειο τρόπο, και το λέει φωναχτά: «Πώς τολμήσατε;»

Η μητέρα μου τότε κάθεται στο πάτωμα οκλαδόν, το λινό ταγέρ της ανεβαίνει μέχρι τους λευκούς, γεμάτους φακίδες μηρούς της, σηκώνει τα χέρια πάνω από το κεφάλι και λέει: «Ήρθα εδώ για το σπίτι μου, γι' αυτό ήρθα».

Και μένει ακίνητη, με τα χέρια ανοιχτά, κοκαλωμένα, ο χαρτοφύλακας βρίσκεται στο πάτωμα κι είναι άδειος, δεν είναι δικηγόρος η μητέρα μου και δεν κλείνει ραντεβού με ανθρώπους περιωπής, έχει ένα σπίτι που το έχει καθαρίσει από τα ποντίκια, από τις κατσαρίδες και από τις σύριγγες, και απαιτεί μια λύση.

Η γυναίκα σηκώνεται από το γραφείο της, την προσπερνά, σκοντάφτει επίτηδες με το γόνατο πάνω της, ανοίγει την

πόρτα και ζητάει βοήθεια από το υπόλοιπο γραφείο. «Μια τρελή κάθεται κάτω στο πάτωμα. Μαζέψτε τη», λέει.

Και τότε η προηγούμενη δεσποινίς μαζί με μερικούς άντρες, τον κλητήρα και τη θυρωρό σπεύδουν και βρίσκουν αυτή τη γυναίκα που στέκει σαν κορμός δέντρου, αυτή τη γυναίκα που είναι η μητέρα μου, με τα χέρια υψωμένα στην οροφή, το λινό ταγέρ σηκωμένο πλέον όλο, με το πρόσωπο μαρμαρωμένο και τις βρισιές και τα τραγούδια να ακούγονται στεντόρεια από τα χείλη της.

Είναι σίγουρη πως κανείς τους δεν ξέρει τι σημαίνει να μην αντέχεις άλλο μετά από έναν, δύο, τρεις, τέσσερις, πέντε, δέκα κοινωνικούς λειτουργούς, μετά από ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, δέκα ταχυδρομεία, μετά από έναν, δύο, τρεις, τέσσερις, πέντε, δέκα δικηγόρους, μετά από έναν, δύο, τρεις, τέσσερις, πέντε, δέκα υπαλλήλους της Υπηρεσίας Δημοσίων Κτιρίων του Δήμου της Ρώμης, μετά από ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, δέκα πρόστιμα και λογαριασμούς και προειδοποιήσεις και απειλές.

Τη βγάζουν έξω σηκωτή, τη βαστάνε χειροπόδαρα και τότε το πουκάμισό της ανοίγει και φανερώνεται ένα σουτιέν χωρίς μπανέλες, το πλούσιο στήθος της, η φούστα της σκίζεται και αποκαλύπτεται το εσώρουχό της, η μητέρα μου έχει ήδη κάνει κουρέλι το καλό της ταγέρ, κλοτσάει και φωνάζει σαν αγρίμι σε κλουβί.

Κι εγώ που νιώθω λες και βρισκόμουν εκεί, όρθια να την κοιτάζω από μια γωνιά του δωματίου, την κακολογώ και δεν τη συγχωρώ.

ΣΠΙΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ ΣΟΥ

Ζούμε σε μια περιοχή που στη μητέρα μου δεν αρέσει να την αποκαλεί περίχωρα, γιατί όταν βρίσκεσαι στα περίχωρα πρέπει συγχρόνως να ξέρεις την πόλη σου, το κέντρο της, κι εμείς αυτό το κέντρο δεν το βλέπουμε ποτέ, δεν έχω πάει ποτέ στο Κολοσσαίο, στην Καπέλα Σιστίνα, στο Βατικανό, στη Βίλα Μποργκέζε ή στην πιάτσα Ντελ Πόπολο, δεν πάμε ποτέ εκδρομή με το σχολείο και, αν θα βγω, είναι μονάχα για να πεταχτώ μέχρι τη λαϊκή μαζί με τη μητέρα μου.

Το μόνο πράγμα που αγαπώ σε αυτό το σπίτι –πέντε επί τέσσερα τετραγωνικά όλο κι όλο– είναι η τσιμεντένια αυλή και τα παρτέρια του με τα αγριόχορτα, κανείς δεν μπήκε ποτέ στον κόπο να φυτέψει λουλούδια, ούτε και η μητέρα μου, αρνιόταν επειδή, λέει, φυτεύω πάει να πει μένω.

Το εσωτερικό του σπιτιού είναι μια κουζίνα μέσα σ' ένα ντουλάπι, είναι ένα ράντζο που το τραβάμε κάτω από το κρεβάτι του Μαριάνο, είναι ένα ηλεκτρικό καλοριφέρ που το ανάβουμε στη χάση και στη φέξη και μόνο αν κάνει πολύ κρύο, είναι μια αφίσα των Beatles πάνω από το τραπέζι με τις τέσσερις ανόμοιες καρέκλες όπου τρώμε, είναι να ακούς

το κρεβάτι των δικών μου να τρίζει όταν κάνουν αυτό το πράγμα, γιατί το δωμάτιο είναι ένα και μοναδικό και δεν είναι ότι μπορείς να βγεις έξω ούτε κι ότι μπορείς να κλειστείς στο μπάνιο, γιατί και από το μπάνιο και απέξω ακούγονται τα πάντα.

Το σπίτι αυτό είμαι εγώ, εγώ που λατρεύω μονάχα την τσιμεντένια αυλή και νιώθω λες και ζω σε κανένα παλάτι μαζί με τον αδελφό μου, είναι το δικό μας σπίτι, κανενός άλλου, σκάβουμε, χοροπηδάμε, μαγειρεύουμε τσουκνίδες και μυρμήγκια, και με τις κιμωλίες που έχουμε πάρει από το σχολείο σχεδιάζουμε στο έδαφος αριθμούς, γραμμές, τρίγωνα και τετράγωνα, καθόμαστε μέσα και λέμε ότι είναι δικά μας, ζούμε εκεί, μέσα στα σημάδια που έχουμε ζωγραφίσει καταγής.

Σ-Π-Ι-Τ-Ι λέμε και μας είναι αρκετό να κάνουμε δυο τρεις γραμμές, τους τοίχους και τη στέγη, τα παράθυρα, την πόρτα.

Το μέρος αυτό, η πατρίδα των παιχνιδιών μας και των πρώτων φαντασιώσεών μας, υπάρχει επειδή το θέλησε η μητέρα μας, προηγουμένως ήταν το βασίλειο της βρόμας: κατσαρίδες, ποντίκια κι ένα σωρό σύριγγες που πετούσαν από το συρματοπλεγμά ή τις παρατούσαν όσοι κοιμόνταν μπροστά από την εξώπορτα.

Η μητέρα μας δανείστηκε από τον πατέρα μου τις γαλότσες του, τις φόρεσε, μάζεψε μία μία τις σύριγγες, τις έκαψε και τις πέταξε, αν βρεις σύριγγα, λέει πάντα η μητέρα μου, πρέπει να τη μαζέψεις γιατί, αν τσιμπηθεί κανένα παιδί, μετά το φταιξιμο θα 'ναι και δικό σου που την αγνόησες.

Πήρε δηλητήριο, ζήτησε από τον πατέρα μου να φέρει ένα φτυάρι από την οικοδομή και βάλθηκε να κυνηγάει, να σκοτώνει, να εξοντώνει. Μετά από μήνες δουλειάς, η αυλή μπροστά από το ξεδοντιάρικο στόμα του ημιυπόγειου σπιτιού

μας έχει πια απολυμανθεί, κι εκείνη μας πιάνει από το χέρι, μας βγάζει έξω και λέει: «Παίξτε».

Προκειμένου να αποκτήσει αυτό το σπίτι, η μητέρα μου ζήτησε από τη γιαγιά της μερικά χρήματα για να τα δώσει κατάρο στους συγγενείς μιας γριούλας που έμενε εκεί μέχρι την ημέρα που άφησε την τελευταία της πνοή.

Σε μια λαϊκή συνοικία γεμάτη τοξικομανείς και ετοιμοθάνατους γέροντες κανείς δεν θα αγόραζε αυτή τη μουχλιασμένη τρώγλη κι άλλωστε η μητέρα μου δεν θα είχε ποτέ τη δυνατότητα να την αγοράσει, κι έτσι τα βρήκε με τους ιδιοκτήτες και έβαλε μπρος την αίτηση για να μπορούμε να μείνουμε κάπου μόνιμα· εδώ θα βουλευόταν προσωρινά όλη η οικογένεια, μέχρις ότου βρισκόταν κάποιο άλλο μέρος. Σκέφτηκε ότι δεν θα έπαιρνε πολύ καιρό, ότι με κάποιον τρόπο θα τα κατάφερνε, ότι όσο θα μέναμε εκεί και θα περιμέναμε, θα μας έβρισκε ένα καινούριο σπίτι.

Και περιμέναμε, περιμέναμε τόσο πολύ που στο τέλος η μητέρα μου το πήρε απόφαση και άρχισε να καθαρίζει, να φτιάχνει το πάτωμα, να βάφει το ταβάνι, να ξεβουλώνει την μπανιέρα, μιας και ο δήμος της Ρώμης δεν έλεγε να μας δώσει ένα σπίτι.

Τα πάντα εδώ μέσα στηρίζονταν σε μια εύθραυστη ισορροπία, έτοιμα να καταρρεύσουν από στιγμή σε στιγμή, μα με την τελευταία τους ρίζα να γραπώνεται από ένα σαθρό έδαφος, μέχρι που η μητέρα μου έμεινε και πάλι έγκυος και ο πατέρας μου, που δεν είναι ο πατέρας του Μαριάνο, έπαθε εργατικό ατύχημα: έπεσε από μια σκαλωσιά κι έμεινε παράλυτος.

Στα πιστοποιητικά του γάμου και της υιοθεσίας προστέθηκαν τώρα και εκείνα της αναπηρίας, μαζί με τις αιτήσεις για το επίδομα ανεργίας μπήκαν και εκείνες για το επίδομα

πολυτέκνων και για το επίδομα παιδικού σταθμού για να πηγαίνουν τα αδέρφια μου, ζούμε εκλιπαρώντας την πόλη, τον δήμαρχο, την Ιταλία να μας βοηθήσουν, να μας φροντίσουν, να μας σώσουν και να μη μας ξεχάσουν, η ζωή μας είναι μια ατέρμονη παράκληση.

Όταν γεννιούνται τα δίδυμα, εγώ είμαι έξι χρονών και ο Μαριάνο μας μισεί όλους, πρώτα απ' όλα τον πατέρα μου που δεν είναι δικός του πατέρας και που από δύστροπος άνθρωπος έχει μεταμορφωθεί πλέον σε μια μπατάλικη, εκνευριστική συσκευή, σ' έναν χαλασμένο φούρνο, σε μια ηλεκτρική σκούπα που δεν ρουφάει πια τη σκόνη, σ' ένα θερμοσίφωνο που μετά από πέντε λεπτά σ' αφήνει στα κρύα του λουτρού, σ' ένα παλιοσίδηρο για πέταμα.

Ο πατέρας μου, γνωστός για τα ξεγυρισμένα του σκαμπίλια και την εμμονή του με το σεξ, είναι πια καθηλωμένος σε μια αναπηρική καρέκλα που κατάφερε να βρει η μητέρα μου μέσω κάποιων συγγενών της από το νοσοκομείο, σηκώνει τα πόδια μόνος του, ένα ένα, και δεν τρώει πια βραδινό. Στο κάτω κάτω τι νόημα έχει πια το φαγητό.

Στο σπίτι υπάρχουν ένας άντρας καθηλωμένος, ένας άντρας που μοιάζει με άγαλμα, με μάρμαρο, με τα πλακάκια, με το κούφωμα της πόρτας, με τη μάντρα του σπιτιού, και μια γυναίκα πολυάσχολη που μαζεύει, μεταφέρει πράγματα, γυαλίζει, συγγυρίζει, κολλάει, δηλητηριάζει, διώχνει τα νερά με τη σκούπα όποτε το σπίτι πλημμυρίζει από τις νεροποντές. Ο καθηλωμένος άντρας είναι ο πατέρας μου, η άλλη, η ακαταπόνητη γυναίκα, είναι εκείνη η κοκκινομάλλα ονόματι Αντόνια Κολόμπο.

Παιχνίδια δεν έχω, φίλες ελάχιστες, και για καθετί το μόνο που διαθέτω είναι το κακέκτυπό του: μια κούκλα ραμμένη

από ρετάλια, τη μεταχειρισμένη τσάντα κάποιου άλλου κοριτσιού με τις ζωγραφιές του επάνω, παπούτσια από τη λαϊκή με φαγωμένη σόλα, χωρίς το κουτί τους, φορτωμένα σε μια πλαστική σακούλα, μανταρίνια αντί για χριστουγεννιάτικα λαμπάκια, και αντί για Μπάρμπι τις φωτογραφίες τους σε αποκόμματα από περιοδικά.

Νομίζω ότι είμαστε σκάρτα υλικά, άχρηστες κάρτες σ' ένα περίπλοκο παιχνίδι, ραγισμένοι βόλοι που δεν κυλάνε πια: έχουμε μείνει ακίνητοι στο έδαφος, σαν τον πατέρα μου που έπεσε από μια σκαλωσιά της κακιάς ώρας σ' ένα παράνομο εργοτάξιο και από κει κάτω, από το σημείο στο οποίο έχουμε σωριαστεί, βλέπουμε περιδέραια με πετράδια να κρέμονται από τον λαιμό των άλλων ανθρώπων.

Τα δίδυμα είναι κάτι τοσοδούλικα φασαριόζικα πλάσματα που κοιμούνται σε μια τεράστια κούτα γεμάτη κουβέρτες, ακουμπισμένη στο τραπέζι της κουζίνας, και η μυρωδιά από τις πάνες τους γίνεται ένα με εκείνη της σούπας.

Ο Μαριάνο κι εγώ δεν καταλαβαίνουμε γιατί μένουμε ακόμα εδώ και δεν έχουμε προσπαθήσει ποτέ να το σκάσουμε, εγώ κι αυτό το μαυρομάλλικο αγόρι καταστρώνουμε στα κρυφά τη στιγμή που θα το βάλουμε στα πόδια, μόνο που δεν είμαστε ποτέ έτοιμοι να γίνουμε καπνός, να στρίψουμε στη γωνία της ζωής μας.

* * *

Μετά βίας ξέρουμε τη γεωγραφία του Λάτσιο, του νομού μας, και τους δρόμους της Ρώμης, της πόλης μας, διότι η περιμετρος των μετακινήσεών μας περιορίζεται στη γειτονιά μας, οπδήποτε παραέξω κοστίζει πολύ ακριβά για μας, και κανείς

δεν θα έκανε πίστωση στη μητέρα μου ή θα μας έδινε ψωμί και ζαμπόν για ένα μεροκάματο της.

Η θεωρία της μητέρας μου είναι: Όποιος δεν σε ξέρει δεν σε βοηθά, έτσι κι εμείς μένουμε εκεί όπου μας ξέρουν, εκεί όπου μπορεί κανείς να συνάψει μικρές ή μεγάλες σχέσεις προστασίας και αναγνώρισης.

Ο Μαριάνο είναι ο μεγαλύτερος κι έχει βιώσει τον καθένα μας σαν μια παρεμβολή ανάμεσα σ' εκείνον και την Αντόνια, η οποία για μια περίοδο ήταν ανήλικη μητέρα και οι δυο τους είχαν γίνει σαν ένα σώμα για να μπορούν να επιβιώσουν.

Όσο για μένα, ο αδελφός μου με ανέχεται επειδή δεν είμαι καμιά κλαψιάρικη κι επειδή κάθομαι και τον ακούω αμίλητη να μου λέει παραμύθια της Χαλιμάς, κάτι φοβερές και τρομερές ιστορίες και περιπέτειες όπου τα κοριτσάκια πεθαίνουν και αυτός που νικά πάντα είναι ο λύκος. Έχουμε τέσσερα χρόνια διαφορά, τέσσερα χρόνια που όταν είσαι μικρός φαντάζουν πολύ περισσότερα, κι έτσι στα μάτια μου μοιάζει με μεγάλος άνθρωπος, γέρος σχεδόν. Εκείνος είναι που επεμβαίνει πάντα κάθε φορά που με πειράζουν – η αλήθεια είναι ότι έχω τη χειρότερη άποψη για τα άλλα κορίτσια και τα κοιτάζω πάντα με απαρέσκεια, νιώθω πως έχουν κάτι παραπάνω από μένα, όμως δεν έχω βρει ακόμη τον τρόπο για να τα αντιμετωπίσω.

Είναι μια ξανθιά –Αυστριακή μου μοιάζει– που με αποκαλεί «ράμφος νυχτερίδας» γιατί έχω, λέει, πεταχτά χείλη, γι' αυτό κι εγώ σηκώνομαι στις μύτες των ποδιών στο μπάνιο του σπιτιού μου για να τα κοιτάξω καλύτερα, δεν μου φαίνονται καθόλου παραμορφωμένα και ξέρω πως οι νυχτερίδες κάποτε ήταν ποντίκια, όχι πάπιες. Μόνο που οι προσβολές των παιδιών δεν χρειάζεται να βγάζουν νόημα για να σε πληγώσουν. Το να είσαι διαφορετικός, προβληματικός, είναι

καταστροφικό και το να αποδέχεσαι αυτή την κατάσταση σε βοηθά να γίνεσαι ένα με το πλήθος, να περνάς απαρατήρητη, μας φτάνουν αυτά που περνάμε, δεν γίνεται να 'χουμε κι από πάνω ράμφη ή πεταχτά αφτιά.

Όταν το λέω στον Μαριάνο, εκείνος έρχεται μπροστά από το σχολείο μου, μου λέει να του δείξω το κορίτσι και της φωνάζει: «Βούλωσ' το, ηλίθια», και της ρίχνει μια γροθιά.

Ένα ρίγος απόφου θυμασμού με διαπερνά για τον αδελφό μου, που με μία και μόνο κίνηση φίμωσε την απρέπεια κάποιου άλλου, και μεμιάς η οξυθυμία του γίνεται για μένα πολύτιμος θησαυρός.

Το γεγονός αυτό δεν άρεσε ούτε στις δασκάλες ούτε και στη μητέρα μου, που δένει πισθάγκωνα τον Μαριάνο για μια δυο μέρες, λέγοντάς του ότι ή θα πρέπει να κάνει ό,τι κάνει χωρίς χέρια ή να ζητάει βοήθεια από εμάς για οτιδήποτε δεν μπορεί να κάνει χωρίς χέρια. Άμα δεν ξέρει να τα χρησιμοποιεί έτσι όπως πρέπει, ε, τότε δεν πρόκειται να τα ξαναχρησιμοποιήσει.

Η Αντόνια βρίσκει διαφορετικές λύσεις για κάθε πρόβλημα, σπανίως μας ρίχνει χαστούκια ή κλοτσιές, προτιμάει να μας στερεί κάτι.

Αν ουρλιάζουμε μες στο σπίτι δεν φτιάχνει βραδινό, αν δεν τη βοηθάμε με τα δίδυμα επειδή προτιμάμε να παίζουμε, δεν μας δίνει κολατσιό για το σχολείο ή παίρνει την κασετίνα μας. Η Αντόνια είναι πλασμένη για απεργίες και διαδηλώσεις διαμαρτυρίας.

Έχει συγκεκριμένες απόψεις για καθετί, ποιος ξέρει πώς να τις απέκτησε, μπορεί από τη γιαγιά μου, μπορεί από την ίδια τη ζωή, ή μπορεί από μόνη της, δεν πιστεύει σε καμία θρησκεία, σε κανένα κόμμα, το μόνο που έχει ξεκάθαρο στο

μυαλό της είναι το αίσθημα της δικαιοσύνης, αυτή η ακλόνητη εμμονή της για το σωστό.

Λατρεύω τα λουλούδια, όχι αυτά τα λιγοστά λουλούδια που φυτρώνουν από μόνα τους στην αυλή μας, κάτι ανοιξιότικες λεπτεπίλεπτες μαργαριτούλες, αλλά τα τριαντάφυλλα των ξένων κήπων, τα γιασεμιά, τις ορτανσίες, που περνώντας από τον δρόμο μαζί με τη μητέρα μου τα βλέπω ανθισμένα και θέλω να τα κόψω.

Μια φορά προσπάθησα να κόψω μερικά τριαντάφυλλα, επειδή ήθελα να βουτήξω τα πέταλά τους σ' ένα πλαστικό μπουκάλι με νερό, όπως κάνουν οι συμμαθήτριάς μου που μετά μας μοστράρουν στο σχολείο τα βρομερά αλλά πολύτιμα σπιτικά τους αρώματα. Η Αντόνια με είδε να κόβω ένα που προεξείχε από ένα συρματοπλεγμά και με μάλωσε.

«Δεν είναι δικό σου, δεν μπορείς να το πάρεις», μου έβαλε τις φωνές.

«Ναι, αλλά ήταν στον δρόμο και ο δρόμος είναι δημόσιος», της απάντησα εγώ.

«Τότε είσαι ακόμα μεγαλύτερη κλέφτρα. Ό,τι ανήκει σε όλους δεν το αγγίζουμε», γρύλισε η μητέρα μου.

Το να σπάμε πράγματα ή να τα καταστρέφουμε είναι ιεροσυλία, την οποία φροντίζει να αποκαταστήσει αμέσως ψάχνοντας να βρει πώς θα τα επιδιορθώσει ή πώς θα τα επαναχρησιμοποιήσει με κάποιον εναλλακτικό τρόπο, όμως για σπιδήποτε ανήκει σε όλους, είναι αμείλικτη: Δεν πατάμε το γκαζόν στο πάρκο, δεν πετάμε παλιόχαρτα έξω από τους σκουπιδοτενεκέδες, δεν κόβουμε τριαντάφυλλα από ξένους κήπους, δεν καταστρέφουμε τα βιβλία της βιβλιοθήκης.

Τα βιβλία είναι η μεγάλη της εμμονή, ιδίως από τότε που ο πατέρας μου βρίσκεται καθηλωμένος ή στο κρεβάτι ή στην

καρέκλα του, και καθώς στο σπίτι δεν έχουμε τηλεόραση παρά μόνο ένα ραδιόφωνο, η μοναδική ασχολία μας είναι το διάβασμα, κι επειδή ούτε χώρο ούτε χρήματα έχουμε για βιβλία, διαβάζουμε αυτά που ανήκουν σε όλους, μόνο που για μας είναι σαν κειμήλια, τα φυλάμε σε στοίβες, η μητέρα μου σημειώνει όλες τις ημερομηνίες παράδοσης, μας πιέζει να τα τελειώσουμε εγκαίρως, κοιτάζει μήπως τα έχουμε λερώσει ή τσαλακώσει και, αν καμιά φορά τύχει, μας σέρνει στη βιβλιοθήκη μαζί της να ζητήσουμε συγγνώμη από τη βιβλιοθηκάρια και τα άλλα παιδιά και μετά τα πληρώνει, και παρότι εκείνοι της λένε ότι δεν πειράζει, εκείνη απαντάει: «Πειράζει και παραπειράζει».

Αν τολμήσω να της επισημάνω πως ό,τι ανήκει σε όλους είναι σαν να μην ανήκει σε κανέναν, εκείνη μου απαντά: «Αυτό να το βγάλεις απ' το μυαλό σου τώρα αμέσως, ειδάλλως θα γίνεις πολύ κακιά όταν μεγαλώσεις».

* * *

Η Αντόνια δεν φοράει πια τα καλά της, πηγαίνει να τους δει με τα ρούχα του σπιτιού, ιδρωμένη με ένα κλάμερ στα μαλλιά, έχει στρογγυλό πρόσωπο, στενούς κροτάφους, μακριές βλεφαρίδες και μια μύτη που δεν τη λες ούτε μεγάλη ούτε μικρή, δεν είναι λεπτοκαμωμένη ούτε κι έχει παραπανίσια κιλά, το σώμα της είναι σώμα υγιούς ανθρώπου.

Μας το λέει συνέχεια αυτό, ότι δηλαδή το πιο σημαντικό πράγμα είναι να δείχνουμε πως σφύζουμε από υγεία, τα λιπόσαρκα πόδια δεν είναι ωραία και τα σκαμμένα πρόσωπα είναι τρομακτικά.

Η Αντόνια έχει αποφασίσει πως για να πετύχει αυτό που

θέλει πρέπει να επιμένει, μπήκε στο προσκήνιο σαν ένας προβολέας που ξεκόλλησε από το ταβάνι κι έπεσε στη σκηνή: ένας ανεπιθύμητος και επικίνδυνος προβολέας. Κανονικά θα έπρεπε να λούζει τους άλλους με το φως του, μόνο που εκείνος έχει πρωταγωνιστικές βλέψεις τώρα.

Είναι μια δυσλειτουργική, απελπισμένη και σκληραγωγημένη γυναίκα, μαζί της κουβαλάει μια στοίβα έγγραφα, έχει εντοπίσει έναν υπάλληλο που της φαίνεται πιο φιλικός από τους άλλους και έχει γράψει το όνομά του σ' ένα χαρτί: Φράνκο Μούρι.

«Και τώρα άκουσέ με καλά, Φράνκο Μούρι, εγώ είμαι η Αντόνια Κολόμπο και όσο δεν με βοηθάτε τόσο εγώ θα έρχομαι εδώ και θα σε ζητάω», του δηλώνει η μητέρα μου και του δίνει τον έναν φάκελο μετά τον άλλο.

Ο Φράνκο Μούρι προσπαθεί να δείχνει ευγενικός. «Κοιτάξτε να δείτε, κυρία μου, εδώ μέσα μπήκατε με δόλο και η διευθύντριά μας δεν το έχει ξεχάσει αυτό, οπότε είναι μάλλον δύσκολο να έχει αίσιο τέλος η υπόθεσή σας».

Η Αντόνια Κολόμπο δεν το βάζει κάτω. «Τότε θα σας υπενθυμίζω συνέχεια την υπόθεσή μου, θα σας φέρω άλλους πενήντα φακέλους, ώσπου το γραφείο σας θα γεμίσει και δεν θα μπορείτε πλέον να με αγνοείτε. Έχω τέσσερα παιδιά τώρα πια κι έναν ανάπηρο άντρα».

Και συνεχίζει έτσι για έναν, δύο, τρεις μήνες, αν αλλάξει ο υπάλληλος ξέρει ότι πρέπει να ξεκινήσει πάλι από την αρχή, οπότε αν δεν δει τον Φράνκο Μούρι στο γραφείο του, λέει ότι θα επιστρέψει την επόμενη μέρα ή θα κλείσει καινούριο ραντεβού.

Σε εμάς, όταν επιστρέφει σπίτι, μιλάει για τον Φράνκο λες και είναι ο φαρμακοποιός ή ο εφημεριδοπώλης, ένα οικείο πρόσωπο από έναν γνωστό και καθησυχαστικό κόσμο, εμείς

όμως δεν μπορούμε να του δώσουμε πρόσωπο, υπόσταση, στα μάτια μας φαντάζει σαν εισβολέας, δεν καταλαβαίνουμε τι κάνει για τη μητέρα μας και αρχίζουμε να τον ζηλεύουμε, ειδικά ο Μαριάνο.

«Ο πατέρας σου δεν λέει κουβέντα που βλέπει αυτόν», με μαλώνει μια μέρα ο αδελφός μου, λες και φταίω εγώ, κυρίως επειδή έχω έναν πατέρα που ο ίδιος δεν έχει ή δεν θέλει.

«Και τι να της πει δηλαδή;» του απαντώ εγώ και κοιτάζω τον πατέρα μου, είναι καθισμένος, οι ρόδες του αμαξιδίου του έχουν σφηνώσει στο πόδι του τραπεζιού, στα γόνατά του έχει τη *Μανιφέστο* ανοιγμένη στην ίδια σελίδα εδώ και τουλάχιστον μισή ώρα, νομίζω ότι έχει ξεχάσει τι διαβάζει.

«Κάτι», μου απαντάει ο Μαριάνο και τον κοιτάζει με επικριτικό βλέμμα, όπως δηλαδή τον κοιτάζει πάντα.

Ο μπαμπάς είναι συννεφιασμένος, μοιάζει να τον έχει διαπεράσει ηλεκτρικό ρεύμα, πηγαίνω κοντά του και, παρόλο που εκείνος δεν μπορεί να το νιώσει, ακουμπώ το χέρι μου στο γόνατό του και τον ρωτώ ποιος είναι αυτός ο Φράνκο και αν θα ήθελε να του πει κάτι.

Ο μπαμπάς λέει χωρίς να με κοιτάξει: «Πες του αδερφού σου να το βουλώσει».

Εκείνος και ο Μαριάνο ανταλλάσσουν τα πυρά τους σε απόσταση από την καρέκλα του ενός μέχρι το κρεβάτι του άλλου, διότι είναι πάντα στο ίδιο δωμάτιο, κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει από τον άλλο, κανείς δεν μπορεί να προσποιηθεί ότι δεν άκουσε.

«Τη συνέλαβαν», προσθέτει ο πατέρας μου, καθώς ο Μαριάνο φοράει θυμωμένος τα αθλητικά του παπούτσια, θέλει να βγει για τρέξιμο.

«Ποια;» ρωτώ εγώ κοιτάζοντας την εφημερίδα.

«Εκείνη εκεί, τη διευθύντρια», μου εξηγεί ο πατέρας μου, μόνο που εγώ δεν ξέρω ούτε τι πάει να πει διευθύντρια ούτε τι διευθύνει, κι έτσι ψάχνω να βρω κάποια ένδειξη ανάμεσα στις τυπωμένες λέξεις για να καταλάβω και διαβάζω ένα όνομα στο σημείο όπου έχει σταματήσει το δάχτυλό του: Βιτόρια Ράνι.

Δεν ξέρω ποια είναι, διαβάζω ξανά και ξανά το όνομά της, Βιτόρια Ράνι, το λέω ακόμα και φωναχτά τη στιγμή που η μητέρα μου μπαίνει στο σπίτι, κρατώντας ένα μπιτόνι απορρυπαντικό για το πάτωμα, δεν έρχεται ποτέ με άδεια χέρια, κουβαλάει γυάλινα βάζα, πλαστικά μπουκάλια, κομμάτια κόντρα πλακέ, ό,τι δεν χρειάζονται οι άλλοι εμάς μας είναι σίγουρα χρήσιμο.

«Τι έγινε με τη Βιτόρια Ράνι;» ρωτάει ακουμπώντας το μπιτόνι στο τραπέζι όπου καθόμαστε. «Μαριάνο, πού πας;» συνεχίζει, μα ο Μαριάνο απαξιοί να την κοιτάξει και βγαίνει έξω, εκείνη δεν βλέπει το πρόσωπό του με τις ρυτίδες έκφρασης να απλώνονται στο μέτωπό του, δεν μπορεί να διακρίνει τη λάμψη στα μάτια του, τα χείλη του που καμπυλώνουν.

Η Αντόνια αρπάζει την εφημερίδα από τα χέρια του πατέρα μου, διαβάζει, ξαναδιαβάζει, και τότε βλέπω ένα τρέμουλο να ξεληδά μέσα από το χαμόγελό της, βλέπω τη μητέρα μου να κλαίει.

Την παρατηρώ απορημένη, σχεδόν ποτέ δεν την έχω ξαναδεί να κλαίει, ούτε στο μαιευτήριο όταν γεννούσε τα δίδυμα, ούτε όταν πέθανε η γιαγιά της, ούτε όταν έπεσε ο πατέρας μου.

«Διεξάγεται έρευνα για παράνομες πράξεις, θα μπει φυλακή», λέει δακρυσμένη και δεν μπορώ να καταλάβω αν είναι χαρούμενη ή στεναχωρημένη.

«Ήταν φίλη σου;» τη ρωτώ διστακτικά κι εκείνη σκάει στα γέλια, τα μάτια της είναι ακόμα βουρκωμένα, μα γελάει τρανταχτά.

* * *

Η Αντόνια πρέπει να αποδείξει τι μας λείπει: το ζεστό νερό που δεν έχουμε ποτέ, οι πρίζες με τα γυμνά καλώδια, ο ζωτικός χώρος που δεν υπάρχει για να κινούμαστε, το φως που μετά βίας μπαίνει στο σπίτι, κι όμως ενώ όλοι αυτοί οι άνθρωποι βρίσκονται εκεί, εκείνη εξακολουθεί να επαναλαμβάνει: «Τα καταφέρνουμε, όλα είναι καθαρά».

Η καινούρια διευθύντρια προέρχεται από την κοινωνική υπηρεσία, κι όταν διαβάξει στον φάκελό μας πως τέσσερα παιδιά ζουν σε είκοσι τετραγωνικά, παίρνει έναν κόκκινο μαρκαδόρο και γράφει στην πρώτη σελίδα: ΕΠΕΙΓΟΝ.

Και τότε αρχίζουν να ασχολούνται μαζί μας και έρχονται να δουν πού μένουμε, βρίσκουν καθισμένο στο κρεβάτι τον πατέρα μου, που ούτε καν τους καλημερίζει, και τα δίδυμα κρεμασμένα από τη φούστα της μητέρας μου, και τα δύο προσπαθούν να τη ρίξουν κάτω, στα πόδια της ντουλάπας είναι ο σάκος με τα ρούχα τους, κοιμούνται σε μια κούτα, κολλημένα το ένα στο άλλο, πρέπει να βάλουν τα δυνατά τους για να μην είναι διαρκώς σαν ένα σώμα.

Ο Μαριάνο στέκεται έξω, στην αυλή, τον ακούμε να ουρλιάζει, προσποιείται ότι κινδυνεύει, φωνάζει «βοήθεια, βοήθεια» με φωνή μεγάλου ανθρώπου και η μητέρα μου σχολιάζει: «Μην ανησυχείτε, θέλει να τραβήξει την προσοχή, μια χαρά είναι».

Οι εισβολείς είναι δύο και κάνουν το σπίτι μας να μοιάζει ακόμα πιο μικρό, τώρα πια όλοι το βλέπουμε σαν μια αποθήκη ή σαν το πίσω δωμάτιο ενός μαγαζιού, το δωματιάκι για τα απορρυπαντικά και τις σκούπες.

«Έχει έρθει η αστυνομία», τσιρίζει ο Μαριάνο απέξω και πετάει μια κροτίδα στο έδαφος.

Οι δύο τύποι κρατούν σημειώσεις, κάνουν ερωτήσεις στη μητέρα μου για την κατάσταση του ακινήτου, όταν φεύγουν ο πατέρας μου ξαπλώνει με δυσκολία στο πλάι και αρχίζει να ροχαλίζει, εγώ αρχίζω να τρώω ένα ωμό καρότο και η μητέρα μου κοιτάζει τον Μαριάνο από το κατώφλι: «Είσαι καθοίκι», του φωνάζει, «οι άνθρωποι αυτοί ήταν από τον δήμο, το βράδυ θα φας μόνο ξερό ψωμί».

Δύο εβδομάδες μετά, η νέα διευθύντρια τηλεφωνεί στη μητέρα μου, η λίστα αναμονής για τις εργατικές κατοικίες είναι μεγάλη όπως ξέρουμε, και εδώ και πολύ καιρό η υποθεσή μας έχει βαλτώσει, εκείνη όμως θέλει να φύγουμε από αυτό το μέρος, είναι πολύ μικρό για εμάς, μας βρήκε σπίτι, δεν μπορεί να μας το εκχωρήσει αυτεπάγγελτα, αλλά μπορεί ωστόσο να μας το παραχωρήσει με ένα έγγραφο υπογεγραμμένο από την ίδια, οπότε μέχρι νεοτέρας, θα μπορούμε να μένουμε εκεί.

Η μητέρα μου φωτοτυπεί αυτό το χαρτί δεκάδες φορές και το πηγαίνει σε όλα τα αρμόδια γραφεία, στο ταχυδρομείο, στην τράπεζα, στην εφορία, το κουβαλάει στο πορτοφόλι της, το κρεμάει στον τοίχο, το φυλάει μαζί με τις ταυτότητές μας και τα κουτάκια με τα πρώτα μας νεογιλά δόντια.

Ο Μαριάνο κι εγώ αποχαιρετάμε το τιμμεντένιο μας τετράγωνο με απογοήτευση και αγωνία.

Η νέα μας κατοικία βρίσκεται σε μια εύπορη γειτονιά, θα μένουμε στη λεωφόρο Τριέστε κοντά στα γραφεία και τις τράπεζες, μπορούμε να πηγαίνουμε με τα πόδια στη Βίλα Τορλόνια και στη Βίλα Άντα, σε δέκα λεπτά είμαστε στην ντίσκο Piper, η διπλανή γειτονιά από τη δική μας είναι το Παριόλι, η πλουσιότερη συνοικία της πόλης, σε εκείνο το κτίριο με τις δύο εσωτερικές αυλές και τους έξι ορόφους ο

δήμος έχει στην ιδιοκτησία του μόνο αυτό το σπίτι, αυτό που τώρα έχει περάσει στα δικά μας χέρια.

Έτσι, με τα κουτιά μας, τα συμπράγκαλά μας, τα κεσεδάκια του γιαουρτιού που τα χρησιμοποιούμε ως γλάστρες για κάκτους, τα γυάλινα βάζα από τα φασόλια ως θήκες για οδοντόβουρτσες, τις κρεμάστρες ρούχων φτιαγμένες από σελοτέιλ και χαρτόνι και τα εσώρουχα στοιβαγμένα κάτω κάτω σε κάτι μεγάλες σακούλες σκουπιδιών, μετακομίζουμε σ' αυτό το σπίτι.

Υπάρχουν τρία υπνοδωμάτια, μια κουζίνα, ένα καθιστικό, υπάρχει μια πραγματική είσοδος με πραγματικές σκάλες, μια πραγματική πόρτα και μια πραγματική μπανιέρα, πραγματικά μάτια κουζίνας, πραγματικά παντζούρια.

Ο Μαριάνο κι εγώ αφήνουμε δύο πλαστικές σακούλες με τα παλιοπαίχνιδά μας στη μέση του δωματίου μας, μας φαίνεται πολύ μεγάλο, είναι σχεδόν τρομακτικό.

Από τότε που μένουμε εκεί, δεν κοιμάμαι καλά, αναγκάζω τον αδελφό μου να αφήνει αναμμένο το φως κι εγώ ξυπνώ μες στη νύχτα, την ίδια ώρα κάθε φορά, τρομαγμένη από έναν εφιάλτη που δεν θυμάμαι ποτέ, το μόνο που ξέρω είναι ότι συνήθως πέφτω και δεν με κρατάει κανείς.

Τα βράδια δεν ακούω πια τον πατέρα μου να βαριανασαίνει ή τα δίδυμα να κλαίνει, βλέπω μόνο τον Μαριάνο να σηκώνεται, να πηγαίνει στο παράθυρο και να κοιτάζει τον δρόμο.

Οι ένοικοι του επάνω ορόφου αρχίζουν να παραπονιούνται επειδή τα δίδυμα δεν κοιμούνται ποτέ, επειδή ο Μαριάνο κι εγώ τρέχουμε πάνω κάτω, επειδή η μητέρα μου βάζει δυνατά το ραδιόφωνο όποτε πλένει τα πιάτα, επειδή ο πατέρας μου βρίζει κάθε πρωί και, αντί να λέει τι όμορφη μέρα, αρχίζει τις χριστοπαναγίες.

Στην καινούρια πολυκατοικία υπάρχει το αίσθημα της ιδιοκτησίας, υπάρχει διαχειριστής, υπάρχουν συνελεύσεις στις οποίες δεν επιτρέπεται να συμμετέχουμε επειδή το σπίτι δεν είναι δικό μας, δεν το έχουμε αγοράσει, τίποτα δεν μας ανήκει ακόμα, σε αντίθεση με εκείνους.

Η αυλή είναι γεμάτη τριαντάφυλλα –κίτρινα, κόκκινα και σομόν– και οπωροφόρα δέντρα, μόνο που εμείς δεν μπορούμε να τα αγγίξουμε, κανείς δεν μπορεί, κάθε Τετάρτη έρχεται ένας κηπουρός και τα ραντίζει με κάτι βρομερό.

Το πρώτο απόγευμα που αρχίζουμε να παίζουμε με τον Μαριάνο κάτω από τα παράθυρα του σπιτιού, ένας κουβάς νερό μας περιλούζει από ψηλά. Σε μια κυρία δεν αρέσει όλη αυτή η φασαρία.

Ο Μαριάνο της φωνάζει «μαλακισμένη!» κι εκείνη λέει ότι θα καλέσει την αστυνομία.

Εκείνη τη φορά η μητέρα μου μας μαλώνει και λέει στον Μαριάνο να μην ξαναβάλει τις φωνές, αυτοί οι άνθρωποι έμεναν εκεί πριν από εμάς και δεν μπορούμε να κάνουμε ό,τι κάναμε στο παλιό σπίτι, πρέπει να προσαρμοστούμε, να τους σεβόμαστε.

Τα ψώνια στη γειτονιά είναι δύσκολη υπόθεση για μας, τα πάντα είναι ακριβά, στο σχολείο γραφήκαμε στη μέση της χρονιάς και σύμφωνα με τους δασκάλους είμαστε τόσο πίσω που πρέπει να επαναλάβουμε την τάξη, ο αδελφός μου παίρνει συνέχεια αποβολές κι εγώ είμαι λιγομίλητη, απαντώ με κοφτές προτάσεις, ο γραφικός μου χαρακτήρας είναι κάπως ασταθής και ζηλεύω πολύ τα ο και τα μ των άλλων κοριτσιών.

Η μοναδική φίλη της μητέρας μου εκεί μέσα είναι η θυρωρός, μια Σιτσιλιάνα, κοντούλα και όχι πολύ ομιλητική, αλλά

γρήγορη και καλή στις δουλειές, ακούει τα παράπονα όλων, τις ιστορίες, τους καβγάδες τους και δεν λέει ποτέ τίποτα που να αφορά την ίδια, τακτοποιεί την αλληλογραφία και έχει έναν πίνακα για να κρεμά τα κλειδιά των σπιτιών, των υπογείων και κάθε κλειδαριάς του κτιρίου, δεν έχουν κάποιο όνομα γραμμένο για να τα ξεχωρίζει, μόνο εκείνη ξέρει ποιο ανοίγει τι, είναι το μυστικό της.

Η θυρωρός λέγεται Νούντσια κι έχει μια κόρη, τη Ρομπέρτα, η οποία όπως και ο πατέρας μου είναι καθηλωμένη σε αναπηρικό καροτσάκι, μόνο που εκείνη δεν έπεσε, γεννήθηκε έτσι, δεν μιλάει καλά, το κεφάλι της συχνά κρέμεται στο πλάι και το βλέμμα της χάνεται σαν να είναι απύουσα.

Όταν γυρίζω από το σχολείο σταματώ πάντα στην αυλή και, αν δεν με πάρει είδηση κανένα μάτι, πετάω την τσάντα μου κάτω και πηγαίνω στο σιντριβάνι που υπάρχει στη μέση, είναι λευκό και βρόμικο, όμως γύρω γύρω στο νερό του κολυμπάνε έξι χρυσόψαρα. Περνάω πολλές ώρες με το χέρι μου βυθισμένο στην προσπάθειά μου να τα χαϊδέψω, αλλά εκείνα ξεγλιστράνε, φεύγουν, και μετά πλησιάζουν κι εγώ ανακατεύω και ανακατεύω, γουβιάζω τα χέρια μου και μαζεύω τα κλωνάρια που επιπλέουν στην επιφάνεια.

Έχω την αίσθηση πως αυτό το παιχνίδι δεν θα ενοχλεί κανέναν, ούτε εγώ ούτε τα ψάρια κάνουμε θόρυβο και επιπλέον τους κάνω παρέα, δεν πετάω πολύ νερό έξω, δεν το πίνω ποτέ.

Υπάρχει ένα σημείο στον κήπο της πολυκατοικίας όπου ο ήλιος φτάνει ακόμη και τον χειμώνα, είναι μια γωνιά από την οποία αν κοιτάξεις ψηλά μπορείς να δεις ένα κομμάτι ουρανό, είναι το σωστό σημείο για να ξεχάσεις ότι βρίσκεσαι καταμεσής της πόλης, εκεί πηγαίνει η Νούντσια την κόρη της τη Ρομπέρτα με το καροτσάκι της, επειδή της αρέσει το φως. Το σπίτι τους,

κοντά στο θυρωρείο, είναι το μικρότερο της πολυκατοικίας και ευτυχώς έχει λίγα σκαλοπάτια αλλά και λίγο αέρα.

Η Ρομπέρτα είναι σιωπηλό κορίτσι, μερικές φορές γουρ-γουρίζει, γλείφει τα χείλη της, λέει μακρόσυρτες λέξεις και ρωτάει πράγματα που μόνο η μητέρα της καταλαβαίνει, αλλά το ότι θέλει να κάθεται εκεί στον ήλιο το καταλαβαίνεις μεμιάς.

Βλέπω ότι πολλοί ένοικοι της πολυκατοικίας περνάνε και ούτε καν που τη χαιρετάνε, λοξοκοιτάζουν κι εμένα και μετά συνεχίζουν, δεν τους ενδιαφέρουν τα ψάρια και τότε εγώ τους λέω «γεια σας». Φωναχτά, σε όλους, για να δω τι θα κάνουν, αν θα μου απαντήσουν, άλλοι μουρμουρίζουν καλημέρα ή καλησπέρα, άλλοι τίποτα απολύτως, δεν μπαίνουν καν στον κόπο να μου απαντήσουν.

Είναι μια Γερμανίδα που μας περιεργάζεται από το παράθυρό της και αν κατέβει στην αυλή πηγαίνει πέρα δώθε, χαμογελάει στις άλλες κυρίες, αλλά ποτέ σ' εμάς, με κοιτάζει και μετά βάζει τα χέρια της στη λεκάνη της, γυρνάει πίσω, πηγαίνει στη θυρωρό, διαμαρτύρεται και επιστρέφει, μια μέρα τη βλέπω με πρόσωπο αναφοκοκκινισμένο –αστυνόμος εκείνη, κλέφτης εγώ– να ορμάει καταπάνω μου και να βγάζει τα χέρια μου από το νερό.

«Φτάνει, θα το χαλάσεις!» ουρλιάζει, έχει μπλε μάτια και φαρδιούς κροτάφους.

Όλη αυτή η κίνηση τρομάζει τα ψάρια που στροβιλίζονται μες στη γούρνα τους με ίσιες ουρές και μάτια απελπισμένα, η Ρομπέρτα ταραίζεται και χτυπάει τα πόδια της, η Γερμανίδα με πιάνει από τον καρπό και με σπρώχνει προς τη σκάλα, αυτή που οδηγεί στο σπίτι μου.

«Δρόμο!» με διατάζει οργισμένη, κι εγώ φεύγω, ανεβαίνω δυο δυο τα σκαλιά και ψάχνω τη μάνα μου.

Τη βρίσκω με το ένα από τα δίδυμα κρεμασμένο στον λαιμό της και το άλλο ημίγυμνο στο τραπέζι, κουνάει τόσο πολύ τον πισινό της που μοιάζει σαν να χορεύει.

«Μαμά», της λέω ιδρωμένη επειδή ανέβηκα τρέχοντας τις σκάλες. «Η Γερμανίδα με μάλωσε για το σιντριβάνι, λέει ότι θα το χαλάσω».

«Σου έχω εξηγήσει επανειλημμένως ότι δεν μπορείς να παίζεις στην αυλή, εδώ δεν είναι σαν το παλιό μας σπίτι, το σιντριβάνι το έχουν για ομορφιά, κατάλαβες; Δεν είναι παιχνίδι, είναι στολίδι, σαν φιόγκος».

«Ήμουν ήσυχη, απλώς κοιτούσα τα ψάρια, τι το κάνουν αυτοί οι ανόητοι ένα τόσο όμορφο πράγμα που κανείς δεν μπορεί να αγγίξει;» αντιτείνω εγώ.

«Τι το κάνουν τα κολιέ, τις δαντέλες και τα φρου φρου; Τίποτα, οι άνθρωποι δεν κάνουν τίποτα με τίποτα, απλώς στολίζονται και τίποτε άλλο».

Τις επόμενες μέρες περνάω μπροστά από το σιντριβάνι κοιτάζοντάς το σαν μια χαμένη μου αγάπη, ακόμη και τα ψάρια είναι κοσμήματα και τα τριαντάφυλλα φτιασίδια, μα κανείς δεν τους δίνει σημασία.

Πολύ σύντομα συνειδητοποιώ ότι η Ρομπέρτα δεν είναι πια στο πόστο της παρότι έχει λιακάδα, δεν κατεβαίνει πια στον κήπο, ακόμη και η μητέρα μου το προσέχει και πηγαίνει να ρωτήσει γιατί.

Ανακαλύπτει ότι το απαίτησε η Γερμανίδα, είτε στη θυρωρό ότι δεν ήταν ωραίο θέαμα η κόρη της με τα σάλια να της τρέχουν από το στόμα, ότι παραπήγαινε η κατάσταση μ' αυτούς εκεί –εμένα και την οικογένειά μου–, κανείς δεν θα αγόραζε πια κανένα σπίτι εκεί μέσα, υποβαθμίζαμε το ακίνητο.